

EVROPSKI PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument zasedanja

A7-0138/2012

12.4.2012

POROČILO

o perspektivi za ženske v Turčiji do leta 2020
(2011/2066(INI))

Odbor za pravice žensk in enakost spolov

Poročevalka: Emine Bozkurt

PR_INI

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	13
IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU	17

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o perspektivi za ženske v Turčiji do leta 2020 (2011/2066(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Konvencije o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk in njenega opcijskega protokola, ki sta del mednarodnega prava in h katerima je Turčija pristopila leta 1985 oz. 2002, ter ob upoštevanju 90. člena turške ustave, ki določa, da ima mednarodno pravo prednost pred turškim nacionalnim pravom,
- ob upoštevanju konvencij Sveta Evrope, kot sta Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in Konvencija o preprečevanju nasilja nad ženskami in v družini ter boju proti njima,
- ob upoštevanju dokumenta št. 11372 in priporočila št. 1817(2007) Parlamentarne skupščine Sveta Evrope, ki oba nosita naslov Parlamenti, združeni v boju proti nasilju nad ženskami v družini, srednjeročna ocena kampanje,
- ob upoštevanju pravnega reda Skupnosti na področju pravic žensk in enakosti med spoloma,
- ob upoštevanju sklepa Evropskega sveta z dne 17. decembra 2004 o začetku pogajanj s Turčijo o pristopu k Evropski uniji,
- ob upoštevanju poročila Komisije o napredku Turčije za leto 2010 (SEC(2010)1327),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z naslovom Strategija širitve in glavni izzivi za obdobje 2010–2011 (COM(2010)0660),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z naslovom EU 2020: evropska strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast (COM(2010)2020),
- ob upoštevanju svojih resolucij z dne 6. julija 2005¹ in 13. februarja 2007² o vlogi žensk v družbenem, gospodarskem in političnem življenju v Turčiji,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. marca 2011 o poročilu o napredku Turčije v letu 2010³,
- ob upoštevanju člena 48 Poslovnika,
- ob upoštevanju poročila Odbora za pravice žensk in enakost spolov (A7-0138/2012),

A. ker mora Turčija kot država kandidatka spoštovati pravni red Unije in ker se je zavezala

---

¹ UL C 157E, 6.7.2006, str. 385.

² UL C 287E, 29.11.2007, str. 174.

³ Sprejeta besedila, P7_TA(2011)0090.

spoštovanju človekovih pravic, vključno s pravicami žensk in enakosti med spoloma; ker je povabljena, naj še naprej uresničuje in nadzira izvajanje zakonodajnih reform, obenem pa organizira dejavnosti za ozaveščanje javnosti, katerih cilj je boj zoper nasilje nad ženskami, vključno z nasiljem v družini;

- B. ker politika enakosti med spoloma ponuja velike možnosti za doseg ciljev strategije Evropa 2020, saj prispeva k rasti in polni zaposlenosti;
- C. ker Turčija slabo napreduje pri izboljševanju in izvajanju zakonodajnega okvira in zagotavljanju enakopravne udeležbe žensk v družbenem, gospodarskem in političnem življenju;
- D. ker je Komisija v svojih poročilih o napredku Turčije v letu 2010 in 2011 poudarila, da so za uveljavitev obstoječega pravnega okvira v politični, družbeni in gospodarski praksi potrebna dodatna trajna prizadevanja; ker je Komisija tudi navedla, da enakost med spoloma, boj zoper nasilje nad ženskami, tudi uboje iz časti, ter boj proti prezgodnjim in prisilnim porokam še vedno predstavljajo velik izziv za Turčijo; ker je treba v novi turški ustavi, ki se pripravlja, ohraniti enakost med spoloma, pravice žensk in vključevanje načela enakosti med spoloma
- E. ker je potrebno dogovorjeno in usklajeno delovanje, zlasti na področjih nasilja nad ženskami, izobraževanja, dela in zastopanosti na nacionalni in lokalni ravni;

Zakonodaja, usklajevanje in civilna družba

1. poziva turško vlado, naj pri sprejemanju in spreminjanju svojega zakonodajnega okvira, vključno z načrtovanim postopkom za novo ustavo, podpira in krepi načela enakosti in pravice žensk;
2. poudarja, da gospodarska in družbena nerazvitost v prikrajšanih podeželskih in urbanih območjih Turčije, pa tudi težave zaradi priseljevanja, revščine in prevladujočih patriarhalnih družbenih struktur, povečujejo probleme žensk in ogrožajo njihov položaj; poziva, naj se več pozornosti nameni potrebi po obravnavanju regionalnih razlik pri obravnavanju pravic žensk in glede na to oblikovati politike, pri čemer se je treba zavedati, da so težave in neenakosti, s katerimi se srečujejo ženske kurdskega porekla, na splošno še večje; poziva turško vlado, naj se posveti vsem potrebnim reformam in sodeluje z lokalnimi sveti, da bi vse ženske, tudi ženske kurdskega porekla, uživale enake pravice;
3. pozdravlja imenovanje nove ministrice za družino in socialno politiko ter ustanovitev odbora za enake možnosti moških in žensk v turškem parlamentu, ki si pri pomembnih zadevah, kot sta nasilje nad ženskami in zakonske zveze med otroki, uspešno prizadeva za izvedbo preiskav, pripravo poročil in posvetovanj z različnimi organizacijami, tudi nevladnimi;
4. poudarja pomen učinkovitega usklajevanja za vključevanje načela enakosti med spoloma, zato pozdravlja prizadevanja turške vlade za okrepitev sodelovanja med državnimi organi na področju vključevanja načela enakosti med spoloma; spodbuja turško vlado, naj sprejme dodatne strategije, pri katerih bo dejavno in nediskriminatorno sodelovala civilna

družba, njihov cilj pa bo zagotoviti in učinkovito spremljati zagotavljanje polne enakosti, tudi odpravo različnega plačila glede na spol, ter naj udejani rezultate tega sodelovanja;

5. poudarja, da je treba obstoječo zakonodajo, ki upošteva razlike med spoloma, prenesti v prakso povsod po državi, tako da se dodelijo zadostni finančni in človeški viri, zagotovi doslednost in razvijejo nadzorni mehanizmi, ki bodo osnovani na jasnih, merljivih ciljih;
6. poziva turško vlado, naj prizna pomen udeležbe civilne družbe pri razvoju in izvajanju politik enakosti med spoloma, pri oblikovanju najugodnejših politik za ženske pa naj zagotovi sodelovanje nevladnih organizacij na nacionalni in lokalni ravni;
7. pozdravlja napredek Turčije pri vpisovanju vseh otrok v matično knjigo ob rojstvu, saj je trenutno evidentiranih 93 % otrok; poudarja, da je potrebno dosledno in sistematično zbiranje statistike glede spol, s čimer bi spremljali napredek na področju izvajanja zakonodaje ali vrzeli v nacionalnih predpisih;
8. sprašuje turško vlado, kakšen napredek je dosegla pri priznanju pravic lezbijk, gejev, biseksualcev in transseksualcev v javnem življenju;

Nasilje nad ženskami

9. poudarja, da se je po uradnih podatkih turškega statističnega inštituta 39 % Turkinj v življenju srečalo s fizičnim nasiljem; izraža globoko zaskrbljenost zaradi rednega in hudega nasilja nad ženskami, tudi ubojev iz časti, prezgodnjih in prisilnih porok in neučinkovitih pravnih sredstev, pa tudi zaradi popustljivosti turških organov pri kaznovanju storilcev kaznivih dejanj na podlagi spola;
10. poziva turško vlado, naj z zakonodajnimi, pravnimi in finančnimi ukrepi dejavneje ukrepa v boju proti uboju iz časti, da bi take uboje preprečila in kaznovala storilce in tudi vse družinske člane, ki tiho odobravajo nasilje nad ženskami, zlasti pri ubojih iz časti, ter naj pomaga žrtvam; sprašuje turško vlado, ali se je v letih po spremembi turškega kazenskega zakonika, ki je uboj iz časti v primeru umora uvrstila med oteževalne okoliščine, zmanjšalo število žrtev; sprašuje jo tudi, kako pogosto so sodniki razsojali o ubojih iz časti in kakšne so bile kazni;
11. poziva turško vlado, naj razišče nenadno povečanje samomorov žensk v vzhodni Turčiji, naj izvede temeljito preiskavo o pojavu „častnega samomora“ ter nudi pomoč in podporo ženskam, ki so pod pritiskom družine in okolice, da bi se preprečili primeri, ko namesto uboja iz časti družine pritiskajo na ženske, naj naredijo samomor;
12. meni, da je nesprejemljivo vsakršno nasilje nad ženskami; poziva turško vlado, naj sprejme in izvaja politiko nične strpnosti do nasilja nad ženskami, in sicer s sprejetjem, spremljanjem in izvajanjem ustrezne zakonodaje za zaščito žrtev, kaznovanje storilcev in preprečevanje nasilja;
13. poudarja, da je treba spremeniti zakon št. 4320 o zaščiti družine, s čimer bi zagotovili široko področje uporabe, učinkovita pravna sredstva in mehanizme zaščite ter dosledno in takojšnje izvajanje pravnega okvira brez vsakršnega popuščanja, da se nasilje nad ženskami izkorenini in se za storilce tovrstnega nasilja uvedejo odvratilne in stroge kazni;

poudarja, da mora biti nasilje v družini nad ženskami, vključno s posilstvom v zakonu, uvrščeno med kazniva dejanja, da so potrebne ustrezne določbe o odstranitvi nasilnega zakonca ali partnerja ter da je treba žrtvam zagotoviti učinkovit dostop do sodišča in zaščitnih ukrepov;

14. poziva turško vlado, naj vzpostavi sistem spremljanja z merili in roki za izvajanje nacionalnega akcijskega načrta za boj proti nasilju nad ženskami, obenem pa naj se trdno zaveže, da bo za načrt zagotovila zadostna sredstva;
15. se zavzema za dodatno usposabljanje policistov, zdravstvenih delavcev, sodnikov, tožilcev, verskega osebja in drugih oseb na uradnih položajih o preprečevanju nasilja v družini; znova opozarja, da je ta prizadevanja treba dopolniti z mehanizmom za prepoznavanje in preiskovanje tistih, ki žrtvam ne nudijo ustrezne zaščite in pomoči, ter z dodelitvijo zadostnih proračunskih sredstev za ukrepe za zaščito;
16. pozdravlja ustanovitev posebnega urada za nasilje v družini v okviru urada generalnega javnega tožilca v Ankari; poudarja, da je ta urad naredil velik korak v boju zoper nasilje nad ženskami, pri zaščiti žrtev in kaznovanju storilcev, tako da celoten pravni proces v primerih nasilja nad ženskami vodijo javni tožilci, ki so strokovnjaki na tem področju, da lahko ta posebni urad izda takoj veljavne neposredne naloge policiji za aretacijo storilca in zaščito žrtve, kamor sodi takojšnja izvedba odredb o zaščiti in nastanitvi v zatočiščih; poziva turško vlado, naj posebne urade javnih tožilcev, ki bodo obravnavali nasilje v družini, ustanovi v vseh provincah v državi, s čimer bi tako raven zaščite razširili na vso državo;
17. poziva turško vlado, naj žrtvam zagotovi učinkovit dostop do ustreznih pravnih informacij, pravne pomoči in ustreznih pravnih postopkov, s katerimi lahko dosežejo pravico, in sicer tako, da organizirajo obrambo svojih pravic brez grožnje nadaljnega nasilja;
18. podpira stališče, da bi morali biti mehanizmi zaščite enako dostopni ženskam iz družin priseljencev, ki se soočajo z dodatnimi težavami (na primer z jezikovnimi ovirami, izolacijo znotraj družine itd.)
19. pozdravlja pobude turške vlade za reorganizacijo sistema zatočišč v posvetovanju z vsemi zainteresiranimi stranmi; ugotavlja, da 65 zatočišč za ženske, ki so bile žrtev nasilja, ne pokriva potreb prebivalstva, ki šteje približno 70 milijonov; poziva turško vlado, naj v skladu z določbami konvencije Sveta Evrope z dne 11. maja 2011 o preprečevanju nasilja nad ženskami in v družini ter boju proti njima ustanovi ustrezno število zatočišč, ki bodo enakomerna razporejena po državi, s čimer bo izpolnila cilj, ki si ga je zastavila v zakonu o občinah, ter naj zatočišče ustanovi v vsaki občini z najmanj 50 000 prebivalci; ugotavlja, da morajo biti zatočišča enakomerno porazdeljena po celi državi, z ustreznim ravnotežjem med podeželskimi in mestnimi območji; poudarja, da je treba uvesti mehanizme za večjo varnost, zmogljivost in nadzor obstoječih zatočišč ter izvajanje kazni za nespoštovanje, zaposliti dobro usposobljeno in plačano osebje socialnih služb ter zagotoviti, da bodo ženske s pomočjo poklicnega usposabljanja in drugih storitev pridobile ustrezne sposobnosti, da bodo lahko ustvarile novo življenje zase in svoje otroke; poudarja, da se zaradi varnosti žrtev ne sme razkriti lokacije teh zatočišč;

20. poudarja, da je treba moške, nagnjene k nasilju, zdraviti, zato predlaga, da bi moške, za katere je bil izrečen ukrep prepovedi približevanja, rehabilitirali v okviru uradov za varstveno nadzorstvo;
21. pozdravlja vzpostavitev telefonskih linij za pomoč in ustanovitev centrov za spremljanje žensk, kjer žrtvam nasilja na podlagi spola med postopki pred sodiščem nudijo zdravniško oskrbo in psihološko svetovanje, da se prepreči ponovna viktimizacija;
22. poziva turško vlado, naj zagotovi, da se bo prisilna poroka obravnavala kot kaznivo dejanje, in naj ženske in moške s kampanjami obveščanja opozarja na pravico do svobodne izbire partnerja; poudarja pomen večje ozaveščenosti o nezakonitih prisilnih porokah v šolah in pri starših;
23. je globoko zaskrbljen zaradi slabšega pravnega položaja samskih in razvezanih žensk, žensk, prisiljenih v nezakonito islamsko poroko, ter pripadnic manjšin;
24. poudarja, da je pomembno spodbujati spoštovanje pripadnic verskih manjšin in medverski dialog;

Izobraževanje

25. poudarja pomen izobraževanja pri krepitvi vloge žensk in vključevanju načela enakosti med spoloma na vseh ravneh izobraževanja;
26. opozarja, da 26. člen Splošne deklaracije OZN o človekovih pravicah z dne 10. decembra 1948 pravico do izobrazbe navaja kot človekovo pravico;
27. pozdravlja dejstvo, da se vključitev deklic v osnovnošolsko izobraževanje (od 1. do 8. razreda) povečuje in da je *sedaj* razkorak med spoloma v osnovni šoli skoraj odpravljen; vseeno meni, da je obžalovanja vredno, da se je ta razkorak v srednješolskem izobraževanju še rahlo povečal, zato poziva turško vlado, naj stori vse potrebno za njegovo zmanjšanje in uvede nadaljnje ukrepe, s katerimi bo zagotovila, da bodo vsi otroci vključeni v šolanje;
28. poziva k spodbujanju poklicnih šol znotraj šolskega sistema, ki bi ženskam ponudile priložnost, da se naučijo trgovanja ali se usposobijo za poklice v storitvenem sektorju;
29. poziva turško vlado, naj se bojuje proti spolnemu izkoriščanju, spolni zlorabi, nasilju v družini, revščini, nepismenosti in izkoriščanju deklic ter zagotovi enake možnosti pri dostopu do izobraževanja, brez razlikovanja zgolj zaradi starosti, jezika, narodnosti ali spola;
30. je zaskrbljen, da je delež otrok v starosti od 0 do 5 let, vpisanih v vrtec, še vedno zelo majhen ter da ni napredka pri zagotavljanju otroškega varstva in predšolskega izobraževanja; turško vlado poziva, naj dodeli dovolj sredstev za razširitev cenovno dostopnih storitev otroškega varstva za to starostno skupino; poleg tega jo poziva, naj spremeni svojo uredbo o centrih za varstvo otrok, po kateri morajo podjetja, ki zaposlujejo več kot 150 žensk, zagotavljati brezplačno otroško varstvo, saj ta določba kaže na diskriminacijski pristop, po katerem so za vzgojo otrok odgovorne izključno ženske ter

negativno vpliva na odločitev podjetij, da zaposlijo več žensk;

31. poziva turško vlado, naj okrepi prizadevanja in kampanje za večjo ozaveščenost, namenjene odpravljanju nepismenosti in revščine med milijoni žensk, zlasti kurdske narodnosti, priseljenk in Rominj, posebno pozornost pa naj nameni ženskam, ki živijo na podeželju;
32. pozdravlja pobude turške vlade, kot je na primer projekt za zmanjšanje socialnega tveganja (pogojno nakazilo sredstev), ki predvideva nakazilo denarnega zneska družinam v denarni stiski za vsakega otroka, ki obiskuje osnovno šolo; ugotavlja, da je znesek, ki ga družine prejmejo za deklice, višji od tistega, ki ga prejmejo za dečke, znesek pa se izroči materam; odobrava, da se na ta način sočasno obravnava problem šolanja deklic in krepitev vloge žensk v strukturi družine; vendar ugotavlja, da je opuščanje šolanja še vedno razlog za zaskrbljenost, zlasti v družinah sezonskih delavcev in romskih otrok, zato poziva turško vlado, naj podpre in v celoti izkoristi sistem zgodnjega opozarjanja za otroke, pri katerih obstaja bojazen, da bodo opustili šolanje, ter odpravi regionalne neenakosti v osnovnošolskem in srednješolskem izobraževanju;
33. poudarja, da se problem spolnih stereotipov najbolje rešuje v izobraževalnem sistemu; pozdravlja ustanovitev odbora za enakost med spoloma v okviru ministrstva za šolstvo; pozdravlja prizadevanja tega ministrstva za odpravo spolno zaznamovanih jezika, slik in izrazov iz učnega gradiva; vseeno pa ugotavlja, da je treba za odpravo pristranskosti na podlagi spola v šolskih učbenikih na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja ta prizadevanja še okrepiti, zato poziva turško vlado, naj pregleda napredek pri odpravljanju pristranskosti na podlagi spola v šolskih učbenikih;
34. poziva vse visokošolske ustanove, naj v učni načrt za bodoče učitelje uvedejo obvezne predmete o enakosti med spoloma, turško vlado pa, naj to temo vključi v programe usposabljanja med delom za učitelje;
35. poudarja, da je bistvenega pomena, da je tako kot doslej celoten formalni sistem obveznega osnovnošolskega izobraževanja enoten paket, ki ga ni mogoče nadomestiti z odprtim izobraževanjem ali izobraževanjem na daljavo; s tem bi zagotovili vključitev deklic v obvezno osnovnošolsko izobraževanje in preprečili, da bi bile prikrajšane za možnosti študija ali bile prisiljene v prezgodnjo poroko; zato je zaskrbljen zaradi najnovejšega zakonodajnega predloga, ki obvezno izobraževanje podaljšuje z 8 na 12 let, hkrati pa uvaja možnost izbire odprtega izobraževanja v prvih štirih letih osnovnošolskega izobraževanja;

Udeležba na trgu dela

36. opozarja na zelo nizek delež zaposlenih žensk med turškimi delavci, ki je precej pod cilji, zastavljenimi v perspektivi strategije Evropa 2020, in poziva turško vlado, naj pripravi nacionalni akcijski načrt, da zagotovi večjo udeležbo žensk na trgu dela;
37. poziva k nadaljnjemu ukrepanju v okviru projekta ukrepov za aktivno politiko trga dela, katerega cilj je zmanjšanje brezposelnosti med ženskami in mladimi; poziva turško vlado, naj več proračunskih sredstev nameni za zaposlitev brezposelnih žensk;

38. poziva turško vlado k čim učinkovitejši porabi sredstev EU za projekte, ki se izvajajo v Turčiji; poziva Komisijo, naj bo skrbna pri učinkovitosti trošenja sredstev;
39. se močno zavzema za izvajanje okrožnice predsednika vlade 2010/14 o večjem zaposlovanju žensk in doseganju enakih možnosti; ob tem opozarja na strategije in ukrepe Evropske unije za uravnoteženo in pravično zastopnost žensk na vodilnih položajih;
40. poziva turško vlado, naj spodbuja dejavno udeležbo žensk na trgu dela, in sicer med drugim s pospeševanjem ukrepov za zagotavljanje boljših delovnih pogojev, enakega plačila za enako delo, vseživljenjskega učenja, prilagodljivih delovnikov ter pravičnega ravnotežja med družinskim in poklicnim življenjem;
41. ugotavlja, da je Turčija pred kratkim sicer izboljšala svojo zakonodajo o porodniškem dopustu (podaljšanje z dvanajstih na šestnajst tednov), vendar pa očetovski dopust obstaja samo za državne uradnike in ne za druge delavce, ter da je splošno uporaben sistem starševskega dopusta bistven za to, da bi si starši delili pravice in odgovornosti pri skrbi za otroke, ter za zmanjšanje neenakosti med spoloma na trgu dela; poziva turško vlado, naj uvede sistem starševskega dopusta za vse delavce, kar bo tudi očetom omogočilo delitev odgovornosti pri skrbi za otroke;
42. spodbuja ženske, naj s sredstvi v okviru programov posojil, kakršen je program posojil za mala podjetja, odprejo svoja podjetja in izkoristijo možnost udeležbe v izobraževalnih programih KOSGEB;
43. poudarja pomen preprečevanja vseh oblik diskriminacije na delovnem mestu, vključno z diskriminacijo na podlagi spola pri zaposlovanju, napredovanju in ugodnostih; ponovno poziva turško vlado, naj zbira relevantne in natančne statistične podatke;
44. poudarja, da je treba zagotoviti posebno usposabljanje, financiranje in tehnično pomoč za nezaposlene uradnice in podjetnice, da se jim zagotovijo enake možnosti pri dostopu do trga dela;
45. poudarja, da bi morale nedavnemu podaljšanju pravice do porodniškega dopusta z 12 na 16 tednov slediti povišanje plač, s čimer bi bolje zagotovili, da družine in ženske ne bi bile finančno kaznovane zaradi otrok;
46. poziva turško vlado, naj dodeli sredstva za uvedbo cenovno ugodnega in široko dostopnega otroškega varstva ter oskrbe starejših in invalidnih, s čimer bi povečali zaposlenost žensk;
47. ugotavlja, da je udeležba žensk v sindikatih, zlasti pa v njihovih upravnih odborih, nizka; poudarja, da morajo biti sindikalne dejavnosti dostopnejše, da bi tako dosegli večjo udeležbo žensk;
48. poudarja dejstvo, da ženske pogosto delajo v slabih razmerah, na neregistriranih in neplačanih položajih v družinskih podjetjih, ter so zato žrtev šikaniranja in izkoriščanja; poziva turško vlado, naj sprejme vse potrebne ukrepe za preprečevanje sive ekonomije;

Politična udeležba

49. pozdravlja povečanje števila poslank v turškem parlamentu z 9,1 % na volitvah 2007 na 14,3 % po volitvah leta 2011; kljub temu ugotavlja, da je ta odstotek še vedno nizek, in poziva, naj se z novim zakonom o političnih strankah in volitvah uvede sistem obveznih kvot, ki bo zagotovil pravično zastopanost žensk na volilnih seznamih; je zaskrbljen zaradi na splošno majhne zastopanosti Turkinj v politiki, na vodilnih položajih v javni upravi in v političnih strankah;
50. poudarja, da bi morale turška vlada in politične stranke revidirati veljavni volilni zakon, kar bi prispevalo k enakopravni in demokratični udeležbi žensk in moških v politiki, vključno z bolj uravnoteženo zastopanostjo žensk na mestih na volilnih seznamih z možnostjo za izvolitev;
51. poziva vse turške politične stranke, naj sprejmejo celovite strategije za enakost med spoloma in notranja pravila, ki bodo zagotovila prisotnost žensk na vseh ravneh;
52. izraža zaskrbljenost zaradi zelo nizkega odstotka politične udeležbe žensk na lokalni ravni, zato poziva vse politične stranke, naj poskrbijo, da se do lokalnih volitev leta 2014 to stanje spremeni; glede na podatek, da samo 1 % turških občin vodi županjam, in je zato treba spodbujati udeležbo žensk v politiki tudi na lokalni ravni, poziva k uvedbi sistema ženskih kvot na volilnih seznamih;

Perspektiva do leta 2020

53. poziva Turčijo kot državo kandidatko za članstvo v EU, naj potrdi cilje strategije Evropa 2020 in okrepi vlogo žensk, da bodo bolj dejavno udeležene na trgu dela;
54. poziva Komisijo, naj pri pogajanjih s Turčijo vprašanju pravic žensk nameni osrednje mesto; poudarja, da mora Turčija izpolniti svoje pravne in politične obveznosti, ki izvirajo iz pravnega reda EU ter ustreznih sklepov Evropske unije in Evropskega sodišča za človekove pravice, s čimer bi v pristopnih pogajanjih omogočila odprtje 23. poglavja o pravosodju in temeljnih pravicah, to pa bi podprlo njene reforme na področju človekovih pravic žensk v okviru tega poglavja;
55. poziva Turčijo, naj izpolni vse obveznosti, ki izvirajo iz pridružitvenega sporazuma med ES in Turčijo ter dodatnega protokola, ki ju Turčija že šesto leto zapored ne izvaja, saj bi s tem dejansko dokazala, da želi postati polnopravna pluralna demokracija, ki spoštuje in varuje človekove pravice in temeljne svoboščine tako moških kot žensk;
56. poudarja, da je pogoj za odprtje 19. poglavja pristopnih pogajanj o socialni politiki in zaposlovanju, ki je bistveno za izboljšanje socialnega in ekonomskega položaja žensk ter njihovo večjo navzočnost na trgu dela, ta, da Turčija Komisiji posreduje akcijski načrt za izvajanje pravnega reda EU na vseh področjih, vključenih v 19. poglavje, tudi vključevanje načela neenakosti med spoloma; predlaga, naj bo generalni direktorat za položaj žensk tesno vključen v ta proces;
57. poudarja, da bi bilo treba pozitivno agendo, ki jo je uvedla Komisija kot dopolnilo pristopnim pogajanjem s Turčijo, uporabiti kot glavni forum za spodbujanje pravic žensk in enakosti med spoloma v Turčiji; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bo v vseh delovnih skupinah pozitivne agende zagotovljeno vključevanje načela enakosti med spoloma;

58. opozarja na pomen ponovne ocene obstoječih togih vrednot o vlogi žensk v družbeni strukturi ter poudarja, da je za uresničevanje zakonodajnega okvira nenazadnje treba spremeniti način razmišljanja;
59. poziva k pripravi kampanj za večjo ozaveščenost, ki bodo namenjene celotni družbi in bodo osredotočene na pravice žensk in enakost med spoloma, preprečevanje nasilja na podlagi spola, obsojanje ubojev iz časti in pristranskost na podlagi spola v medijih;
60. poziva socialne partnerje k dejavnemu spodbujanju pravic žensk in njihove vloge v gospodarskem, družbenem in političnem življenju, tudi z njihovo vključitvijo v socialni dialog;
61. poziva turško vlado, naj na vseh stopnjah izobraževanja uvede enakost med spoloma ter strpnost kot obvezna predmeta v učnih načrtih;
62. predlaga uvedbo nacionalnega projekta, ki bi v razpravi o prihodnosti Turčije združil ženske in moške vzornike, da bodo lahko ženske in moški vseh starosti in političnih prepričanj skupaj oblikovali strategijo za uspešno preobrazbo patriarhalno strukturirane družbe v tako, kjer bo udeležba žensk v političnem, gospodarskem in družbenem življenju pravična in družbeno sprejeta;
63. priznava, da brez sodelovanja in udeležbe moških nikakor ni mogoče spremeniti načina razmišljanja, zato poziva turško vlado, naj sproži javno razpravo za izmenjavo mnenj med moškimi in ženskami iz vseh slojev turške družbe kot sredstvo za odpravo vzrokov nasilja na podlagi spola in končno uresničitev dejanske enakosti med spoloma;
64. meni, da je treba nameniti posebno pozornost okrepitvi vloge žensk v manj razvitih regijah Turčije; zato pozdravlja projekte turške vlade, kot je ponudba poklicnega usposabljanja v večnamenskih družbenih centrih (CATOM) v jugovzhodni Turčiji, vendar opozarja, da je potrebnih še več pobud, ki bodo spoštovale in spodbujale pravice vseh žensk, posebej pa se bodo osredotočale na družbeno vključevanje in krepitev vloge žensk na podeželju, brezposelnih žensk in žensk, ki živijo v revščini;
65. ugotavlja, da bi morala Turčija, če želi biti vzor za države arabske pomladi, odločno nadaljevati reforme in zagotoviti izvajanje sprejete zakonodaje; opozarja, da bi morala Turčija doseči vidne in dejanske rezultate pri uveljavljanju načela enakosti in spoštovanja pravic žensk;
66. poudarja, da imajo mediji zelo pomembno vlogo pri zagovarjanju pravic žensk, zato spodbuja vključevanje enakosti med spoloma v usposabljanje zaposlenih v medijskih organizacijah; opozarja, da mora biti v medijih podoba žensk predstavljena brez spolnih stereotipov;
67. poudarja pomen priprave proračuna ob upoštevanju vidika spola, saj nobene reforme ni mogoče izvesti brez ustreznih sredstev;
68. poziva Turčijo, naj si še bolj prizadeva za celovite reforme, izpolni kopenhagenska merila zaradi lastne modernizacije in vzpostavi ozračje medsebojnega razumevanja in spoštovanja z vsemi 27 članicami EU, kar bo omogočilo izmenjavo dobre prakse na

področju enakosti med spoloma v pridi žensk v Turčiji;

69. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, generalnemu sekretarju Sveta Evrope, agenciji ZN Ženske, generalnemu direktorju Mednarodne organizacije dela ter vladi in parlamentu Turčije.

OBRAZLOŽITEV

Poročevalka je svoje poročilo pripravila na osnovi pregleda dokumentacije in pogovorov.

Pregled dokumentacije je vključeval analizo številnih podatkov in mnenj, zbranih iz različnih vladnih virov in virov iz civilne družbe, pa tudi zakonodaje na področju pravic žensk.

Poročevalka je poleg rednih stikov, ki jih po večletnem delovanju v ženskem gibanju v Turčiji še vedno vzdržuje z različnimi zainteresiranimi stranmi, opravila tudi pogovore, katerih namen je bil prav pridobiti informacije za to poročilo. Ti pogovori so vključevali:

- izmenjavo mnenj s Štefanom Fülejem, komisarjem EU za širitev,
- dva obiska v Turčiji za oceno razmer na področju pravic žensk.

Med svojim prvim obiskom v Turčiji aprila 2011 je imela poročevalka glavni govor na mednarodni konvenciji o enakosti med spoloma, ki sta jo pripravila program Združenih narodov za razvoj (UNDP) in turški parlament, in se pogovarjala z uglednimi ženskami v turški družbi, med njimi s takratno predsednico parlamentarnega odbora za enake možnosti Güldal Akşit, ustanoviteljico združenja za solidarnost žensk Nazik Işık, predsednico odbora podjetnic pri združenju trgovinskih zbornic Turčije Aynur Bektaş, kolumnistko Yazgülü Aldoğan, umetnico Sertab Erener, takratno direktorico Mednarodne organizacije dela v Turčiji Gülay Aslantepe in posebno poročevalko ZN o nasilju nad ženskami Yakın Ertürk. Poročevalka je skupaj z raziskovalko in prostovoljno delavko v zatočišču za ženske Mor Çatı obiskala tudi zatočišča za ženske, kjer se je pogovarjala z ženskami, ki so bile žrtve nasilja v družini. Poleg tega je na univerzi povezovala razpravo z mladimi dekletmi (in fanti) o njihovi prihodnosti.

Med svojim drugim obiskom v Turčiji septembra 2011 se je poročevalka srečala z ministrom za EU Egemenom Bağısom, ministrico za družino in socialno politiko Fatma Şahin, ministrom za notranje zadeve İdrisom Naimom Şahinom, ministrom za pravosodje Sadullahom Erginom, ministrom za delo Farukom Çelikom, ministrom za finance Mehmetom Şimsekom, ministrom za šolstvo Ömerjem Dinçerom, predsednico parlamentarnega odbora za enake možnosti moških in žensk Azize Sibel Gönül, predsednikom parlamentarnega odbora za povezovanje EU Mehmetom Sayımom Tekelioğlujem, predsednikom parlamentarnega odbora za zunanje odnose Volkanom Bozkırjem, sopredsednikom skupnega parlamentarnega odbora Turčije-EU Afifom Demirkıranom, podpredsednikom parlamentarnega odbora za človekove pravice Mehmetom Nacijem Bostancijem, vodjo največje opozicijske stranke – Republikanske ljudske stranke (CHP) – Kemal Kılıçdaroğlujem, predstavniki konfederacije turških sindikatov, vodjo delegacije EU v Turčiji veleposlanikom Marcom Pierinijem, predsednikom turških industrijskih in poslovnih združenj Ümitom Boynerjem ter predstavnicami številnih ženskih organizacij, zbranimi za okroglo mizo v Istanbulu, ki je bila pripravljena z namenom zbiranja podatkov za to poročilo; javno razpravo v Evropskem parlamentu, na kateri so sodelovale takratna generalna direktorica za položaj žensk Leyla Coşkun, predsednica delovne skupine za enakost med spoloma turškega industrijskega in poslovnega združenja Nur Ger in predavateljica o človekovih pravicah Handan Çağlayan.

Zakonodaja

Poročilo ugotavlja, da je zakonodajni okvir za pravice žensk v veliki meri že zagotovljen. Vlada je sprejela zakone, podzakonske akte, strateške dokumente, nacionalne akcijske načrte in protokole o pomembnih vprašanjih, kot so preprečevanje nasilja nad ženskami, šolanje deklic in izkoreninjenje nepismenosti pri ženskah, s čimer se bo povečala udeležba žensk na trgu dela. Vseeno pa prenos zakonodaje v prakso do nedavnega ni bil zadovoljiv. Poleg tega je na področju pravic žensk pomanjkljivo tudi sodelovanje med turško vlado in civilno družbo, kar je še posebej obžalovanja vredno, saj je enakost med spoloma mogoče uresničiti le z usklajenimi prizadevanji celotne družbe.

Poročevalka je na lastne oči videla, da so se te začetne težnje, t.j. pomanjkljivo izvajanje zakonodaje in nezadostno sodelovanje, spremenile na bolje. Vsa pristojna ministrstva si prizadevajo za izvedbo projektov, ki bi zagotovili učinkovitost zakonodaje o izboljšanju življenjskega standarda žensk. Še zlasti je pomembno, da ta ministrstva sodelujejo na področju enakosti med spoloma. V središču strukture sodelovanja je novoustanovljeno ministrstvo za družino in socialne politike. To sedaj polnopravno ministrstvo z lastnim proračunom je nemudoma začelo vzpostavljati strukturno sodelovanje z drugimi ministrstvi. Organizira tudi sestanke civilne družbe za skupno odločanje o pomembnih zadevah, kot je prestrukturiranje sistema zatočišč za ženske.

Ta sprememba je še v pripravljalni fazi, zato poročevalka v svojem poročilu pozitiven premik sicer priznava, vendar ostaja previdna, da ne bi preteklih pomanjkljivosti v Turčiji prehitro odpravila.

Kar zadeva zbiranje boljših statističnih podatkov, je bil v zadnjih letih dosežen napredek, vendar pa podatki, vezani na spol, še niso na voljo dosledno in na vseh področjih.

Zadnja ustavna sprememba zagotavlja, da se spodbujevalni ukrepi ne smejo obravnavati kot kršitev načela enakosti. Vseeno pa je to možnost treba še prenesti v prakso z izvajanjem dodatne zakonodaje.

Nasilje nad ženskami

Nasilje nad ženskami je eden najbolj perečih problemov v Turčiji. Vsak dan umrejo dve ali tri ženske, njihovo smrt pa povzročijo njihovi možje, fantje, družine ali bivši zakonci. Veljavna zakonodaja, zakon št. 4320, ima vrzeli, kakršna je pomanjkanje mehanizma, ki bi osebo, ki se zateče k nasilju v družini, nemudoma odstranil iz bližine ženske, ki je bila žrtev nasilja. Poleg tega policija, tožilci in sodniki, kar zadeva področje uporabe prava, in kazni, ki jo je treba izreči storilcu nasilja, niso vedno usklajeni. Nadvse pomembno je, da se poleg spremembe zakona za določitev hitrejših in učinkovitejših pravnih sredstev za primere nasilja v družini zagotovita tudi enotni razlaga in uporaba tega zakona med vsemi organi, vključenimi v njegovo izvajanje.

Poročevalka z večjim zadovoljstvom ugotavlja, da osveščenost turške družbe glede nasilja nad ženskami čedalje bolj narašča. To je dnevna tema razprav v turških časopisih, na televizijskih programih in v raznih nevladnih organizacijah, kar je še dodatna gonilna sila vladnih reform na tem področju. Vlada zdaj priznava težave na tem področju in ne trdi več, da

so primeri nasilja na osnovi spola zgolj posamezni incidenti. Pristojna ministrstva v prizadevanju za izkoreninjenje nasilja nad ženskami usposablajo policijo, sodnike in tožilce, zdravstveno osebje ter verske uradnike in jih seznanjajo z njihovo vlogo v boju proti tovrstnemu nasilju. Tako ministrstvo za notranje zadeve kot ministrstvo za družino in socialno politiko se ukvarjata s prestrukturiranjem sistema zatočišč za ženske. Vseeno zatočišč še vedno močno primanjkuje. Turška vlada je še dokaj daleč od zastavljenega cilja izgradnje po enega zatočišča na območjih z več kot 50.000 prebivalci. Uresničitev tega cilja mora biti za vlado prednostna naloga. V obstoječih zatočiščih je treba izboljšati varnost, zagotoviti dobro usposobljeno in dobro plačano osebje, ženskam v zatočiščih pa je treba sistematično ponuditi programe poklicnega usposabljanja, s pomočjo katerih si bodo po odhodu iz zatočišča lahko zgradile novo življenje zase in za svoje otroke.

Vzpostavljene so bile telefonske linije za pomoč žrtvam nasilja. Dodeliti je treba dovolj sredstev in izvesti potrebno prestrukturiranje, da se bodo nemudoma obravnavali tudi klici na te linije po koncu uradnih ur.

Poročevalka poziva turško vlado, naj sprejme politiko nične strpnosti do nasilja nad ženskami. To bi pomenilo, da tovrstno nasilje ne bi ostalo nekaznovano, hkrati pa bi se tistim, ki bi se k nasilju zatekli večkrat, izrekle višje kazni. Ko bo postalo splošno znano, da so storilci kaznivih dejanj na podlagi spola kaznovani brez izjeme, se bo nasilje nad ženskami neizogibno zmanjšalo.

Izobraževanje

Po zaslugi doslednih in nenehnih kampanj turške vlade in nevladnih organizacij je v osnovnošolski izobrazbi razkorak med spoloma skoraj povsem izginil, še vedno pa ostaja v srednješolskem izobraževanju, zato poročevalka poudarja, da mu je treba nameniti prav posebno pozornost.

Kar zadeva vsebino izobraževanja, odbor za enakost med spoloma, ustanovljen v okviru ministrstva za šolstvo, pomembno prispeva k prepoznavanju spolno zaznamovanega jezika in slik v učbenikih ter k njihovi zamenjavi z emancipacijsko vsebino brez spolnih stereotipov, ki otroke seznanja z enakostjo med spoloma in delitvijo družinskih obveznosti.

Udeležba na trgu dela

Stopnja zaposlenosti žensk že več let znaša približno 24 %. Čeprav je po zadnjih podatkih turškega statističnega urada blizu 30 %, je še vedno zelo nizka. Problematiko sicer obravnava okrožnica predsednika vlade 2010/14, ki pa se ne izvaja tako, da bi se uveljavila načela v njej.

Poročevalka je predlagala številne reforme za povečanje udeležbe žensk na trgu dela. K povečanju zaposlenosti med ženskami bi zelo pripomogla vzpostavitev dejanskega sistema dela s skrajšanim delovnim časom. Trenutno o tem, kdo bo delal s skrajšanim delovnim časom, odloča delodajalec, pravice zaposlenih za krajši delovni čas do socialnega varstva pa so skoraj povsem zanemarjene.

Poročevalka izraža obžalovanje, da so storitve, ki običajno spadajo v obseg odgovornosti socialne države, kot so varstvo otrok ter starejših in invalidnih oseb, v Turčiji obravnavane kot izzivi, s katerimi se morajo spopadati izključno ženske. To dodatno prispeva k nizki

stopnji zaposlenosti žensk. Zato poročilo poziva turško vlado, naj nameni zadostna sredstva za ustanovitev cenovno ugodnih in dostopnih ustanov za dnevno varstvo.

Politična udeležba

Po splošnih volitvah leta 2011 se je odstotek poslank v turškem parlamentu povečal z 9,1 % na 14,3 %. Čeprav je to korak v pravo smer, je odstotek še vedno nizek. Poročevalka poziva k oblikovanju novega zakona o političnih strankah in volitvah, ki bo uvedel sistem obveznih kvot.

Ugotavlja, da se kljub pomembnemu prispevku ženskih organizacij političnih strank k uspehu teh strank to ne odraža v političnih karierah teh žensk. Zato meni, da je treba prisotnost žensk na vseh ravneh upravljanja stranke zagotoviti z notranjimi pravili političnih strank.

Perspektiva za ženske v Turčiji do leta 2020

Evropa doživlja preobrazbo, da bi se vrnila na krivuljo rasti, ki jo je poznala pred krizo, in da bi svoj potencial še povečala in s tem preseгла prejšnjo krivuljo rasti (strategija Evropa 2020): ena od prednostnih nalog strategije Evropa 2020 je vključujoča rast, ki zahteva večjo udeležbo žensk, saj bo Evropa do leta 2020 za konkurenčno gospodarstvo potrebovala vse svoje ženske. V tem pogledu poročevalka Turčijo kot državo kandidatko poziva, naj se pridruži vidiku enakosti med spoloma strategije Evropa 2020 in se zaveže k dosegu dejanske enakosti med spoloma, saj se bo tudi Turčija pri svojih stalnih prizadevanjih za nadaljnjo rast srečevala s podobnimi izzivi.

Poročevalka je po poglobljeni raziskavi položaja žensk v Turčiji in pogovorih z različnimi osebami iz javnega življenja in nevladnih organizacij opazila, da vse zbrane podatke povezuje mnenje, da je za preoblikovanje patriarhalne družbene strukture v strukturo, temelječo na enakosti med spoloma, potrebna sprememba v načinu razmišljanja. To bi močno pripomoglo k odpravi nasilja na podlagi spola, s tem pa k večji udeležbi žensk in krepitvi njihove vloge na splošno. Zato poročevalka navaja številne predloge za spremembo načina razmišljanja.

Opozarja na izredno pomembno vlogo medijev pri tem procesu in predlaga pobude, ki jih morajo slednji prevzeti. Obenem meni, da je tako spremembo mogoče najbolje uresničiti najprej z oblikovanjem mehanizma za dejavno medsebojno sodelovanje med vzornicami in mladimi dekleti, kjer lahko razpravljajo o prihodnosti Turčije in položaju, ki bi ga v prihodnosti morale imeti ženske. Nato je treba v proces spreminjanja načina razmišljanja vključiti tudi moške. Po mnenju poročevalke je slednje treba izvesti s kampanjo za vzpostavitev „zavezništva spolov“ (po vzoru „zavezništva civilizacij“), pobudo, katere so-pokrovitelj je bil turški predsednik vlade Recep Tayyip Erdoğan.

IZID KONČNEGA GLASOVANJA V ODBORU

Datum sprejetja	27.3.2012
Izid končnega glasovanja	+: 28 -: 0 0: 0
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Regina Bastos, Edit Bauer, Emine Bozkurt, Andrea Češková, Iratxe García Pérez, Mary Honeyball, Livia Járóka, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Nicole Kiil-Nielsen, Silvana Koch-Mehrin, Rodi Kraca-Cagaropulu (Rodi Kratsa-Tsagaropoulou), Astrid Lulling, Elisabeth Morin-Chartier, Siiri Oviir, Antonija Prvanova (Antonyia Parvanova), Joanna Senyszyn, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Angelika Werthmann, Marina Yannakoudakis, Inês Cristina Zuber
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Franziska Katharina Brantner, Anne Delvaux, Sylvie Guillaume, Mojca Kleva, Ana Miranda, Antigoni Papadopulu (Antigoni Papadopoulou), Eleni Teoharus (Eleni Theocharous)
Namestniki (člen 187(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Elisabeth Jeggle